

3. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підручник / Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. – К. : «Знання», 2008. – 487 с.
4. Заяць В. М. Методи, алгоритми та програмні засоби для моделювання і аналізу динаміки складних об'єктів і систем на основі дискретних моделей: [монографія] / Заяць В. М. – Львів : Новий світ-2000, 2009. – 400 с.
5. Департамент продовольства Міністерства аграрної політики та продовольства України [Режим доступу]: <http://minagro.gov.ua>
6. Керцнер Г. Стратегическое управление в компании. Модели зрелого управления проектами / Керцнер Г. – [пер. с англ.]. – М. : ДМК Пресс, 2010. – 320 с.
7. Дейнеко Л.В. Розвиток стратегічного потенціалу харчової промисловості України [Текст] / Л. В. Дейнеко, П. М. Купчак // Харчова і переробна промисловість. – 2009. – №6(358). – С. 5–9.
8. Крисанов Д.Ф. Харчова промисловість України в контексті розвитку національної інноваційної системи [Текст] / Д.Ф.Крисанов, К.О.Бужинська // Вісник Хмельницького національного університету. – Т.1. – 2009. - №5. – С. 58–66.
9. Шумпетер И. Теория экономического развития [Текст] /И. Шумпетер. – М.: Прогрес, 1982. – 455 с.
10. Інноваційно-інвестиційна політика сталого розвитку регіонів України: від теорії до практики: колективна монографія в 2-х томах / під заг. ред. К.Ф. Ковальчука, Ж.В. Дерій. - Дніпропетровськ: «ІМА-прес», 2012. - С. 165–177.
11. Ж.В. Дерій, Н.В. Завгородня. Роль людського потенціалу в підвищенні конкурентоспроможності підприємств АПК Чернігівського регіону / Ж.В. Дерій, Н.В. Завгородня // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Чернігів: ЧДТУ, 2014. – № 2. – С. 87–91.

Доленко Леонід Харлампійович, канд. екон. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна

УРБАНІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР СВІТОВОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Урбанізацію можна визначити як історичні зміни форм суспільного життя внаслідок виникнення міст, які стають ядрами концентрації населення радикально трансформуючи прилеглу територію розселень сільського типу. Термін «урбанізація» з'явився порівняно недавно як реакція на кардинальні зміни характеру розселення у сучасному світі. Якщо за часів до першої промислової революції і включно з нею було легко відрізнити місто від суто сільської території, бо воно мало чітко визначені архітектурні форми та юридичні межі, відображені у відповідних документах, то в наші часи делімітація таких кордонів утруднена внаслідок відсутності чітко помітних граничних відмінностей. Про це свідчать існуючі розбіжності національних критеріїв юридичного визначення міської території: так, у Данії містами вважаються населені пункти від 200 жителів, а у Японії – від 50 000. Якщо в одних країнах домінує суто адміністративний підхід як у США, то в інших це може бути «урбаністичний аспект» поселення або максимальний поріг сільського населення.

Історично саме міста стали ядрами урбанізації, яка досягла неймовірних розмірів у наші часи. Про це свідчить таблиця 1.

Таблиця 1

Кількість та частка міського населення у світі

Рік	Кількість мешканців міст (в млн.)	Відсоток від загального населення (%)
1	2	3
1900	220	13
1950	735,796	29,1
1960	996,298	32,9
1970	1331,783	36
1980	1740,551	39,1

Закінчення табл. 1

1	2	3
1990	2274,554	43
2000	2853,909	46,6
2005	3164,635	48,6
2010	3434,0	50,5
2014	3900,0	54,0

Щоденно у світі переїжджають із сіл у міста 200 000 чоловік, що, як результат, збільшує міську територію на 110 кв. км., тобто дорівнює території Парижу. Такий потік випереджає можливості країн забезпечити нових місцянь відповідним житлом, що народжує міські пригорода з жахливими умовами існування. Так, середня площа житла на одну людину була у Даккі – 2,7 кв. м., Мумбаї – 3,5; Делі – 6,9; Лахорі – 1,7. Для порівняння: у Великій Британії кожен міський житель забезпечений житловою площею в 34,8 кв. м., а в Австралії – 55,0. ООН передбачає що, якщо ситуація кардинально не зміниться – на що мало надій, - то біля 1,4 млрд. людей зосередиться у бідонвілях в 2020 р. Вже зараз більш ніж 40% населення індійських міст живе в цих злиденних зонах.

Однак, зростання світової урбанізації – це обов’язкова умова зростання добробуту людей. Як відзначається у доповіді ЦРТ (Центру розвитку тисячоліття) Світового Банку та МВФ урбанізація забезпечує більш високі доходи та перспективи кар’єрного росту : «практично ні одна країна не досягла прогресу без урбанізації, а її частка вище 70%, як правило, існує в країнах з високими доходами». Міста концентрують інвестиційні можливості та робочі місця, забезпечуючи економічний розвиток та високооплачувані професії, полегшений доступ до благ, сервісу, розташування і, загалом, кращу якість життя, стимулюючи міграцію сільських жителів до урбанізованих територій. Усе це сприяє посиленню їхньої економічної, політичної, фінансової, культурної ролі. Для прикладу, ВВП Токіо у 2008 р. склав 1479 млрд. дол. США, Нью-Йорк – 1406, Лос-Анжелеса – 792. Для порівняння: у 2010 р. ВВП Російської Федерації дорівнював 1477 млрд. дол., а Великої Британії – 2259 млрд., України – 180 млрд.

В Україні теж відмічається домінуюча роль великих міст як по рівню доходів на одного жителя, так і по обсягу ВВП, про що свідчить таблиця 2 [1].

Таблиця 2

Рівень доходів населення найбільших міст України

Назва міста	ВВП, 2010р. млрд. дол.	ВВП, 2025 р. млрд. дол.	Дохід на душу населення дол., 2010 р.	Дохід на душу населення дол., 2025 р.
Київ	17,0	42,0	13600	26 800
Харків	5,7	13,0	8 800	17 300
Одеса	4,3	10,4	9 400	18 500
Донецьк	6,6	13,9	15 200	29 900
Львів	3,3	7,5	10 100	19 900
Дніпропетровськ	4,9	9,9	10 800	21 400

Одним з важливих показників ефективного сполучення якісних умов життя та ведення бізнесу є концентрація людей-мільйонерів у місті (таблиця 3) [2].

Таблиця 3

Частка мільйонерів у деяких містах:

1	Монако	- 29,21	6	Лондон	- 3,39
2	Цюрих	- 27,34	7	Осло	- 2,90
3	Женева	- 17,92	8	Сінгапур	- 2,80
4	Нью-Йорк	- 4,63	9	Амстердам	- 2,63
5	Франкфурт	- 3,88	10	Флоренція	2,59

Особливо велика роль так званих міст світового рівня щодо їхнього впливу на світову економіку, культуру, логістику інформаційних та транспортних потоків та загального впливу на глобалізаційні процеси. Такі міста відповідають наступним характеристикам:

Воно концентрує функції керівництва економікою (розміщення офісів транснаціональних компаній, інституцій управління світовою економікою тощо), об'єднує суб'єктів глобалізації які організують розподіл праці у світових масштабах.

Воно об'єднує функції професійного формування та дослідження, сприяє інноваціям та формує споживчий ринок інноваційних продуктів.

Воно з'єднує транспортну та комунікаційну інфраструктуру, забезпечує легкий доступ до себе у світових масштабах.

Воно зв'язує різноманітні світові потоки: товарів, капіталів, інформацій, міграції.

Воно стимулює посилення глобалізації, яка, в свою чергу, сприяє вдосконаленню його функцій (третична сфера, вертикалізація).

Для багатьох центрів притаманне зосередження культурних цінностей, нових інноваційних напрямів їх розвитку, що притягує туристів з усього світу, стимулюючи третинні функції (готелі, ресторани, обслуговування туристів тощо).

Зрозуміло, що міста – вершини світової ієрархії можуть сформуватись та розвиватись на основі високого рівня розвитку свого гінтерланду який забезпечує не лише сприятливі стартові умови але і підтримує досягнутий статус у подальшому. Територіально це відповідає зонам найбільш інтенсивної діяльності – Західноєвропейській, Північноамериканській та Азіатсько-Тихоокеанській, у кожній з них сформувались специфічні кластери. На інших територіях міста такого рівня представлені поодинокі.

Список використаних джерел

1. <http://www.epravda.com.ua/publications/2013/12/2/406409/>
2. <http://news/address.ua>

Дуліба Євгенія Володимирівна, кандидат юридичних наук

Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. С. Дем'янчука», м. Рівне, Україна

ФІСКАЛЬНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

З самого початку свого виникнення держава, як політична форма людського соціуму, виступає суб'єктом управління суспільними справами. Її управлінське (функціональне) призначення полягає в тому, що, справляючи вплив на суспільні процеси в різних сферах життя, держава долає суперечності між інтересами різних соціальних груп і таким чином забезпечує нормальний розвиток суспільства. Цей вплив справляється завдяки різним напрямкам діяльності – функціям держави [1, 89].

Кожна функція держави зумовлена її сутністю, соціальним призначенням, характеризується комплексністю, внутрішньою єдністю, системними цілеспрямованими зв'язками між видами діяльності держави, відзначається відомою самостійністю, однорідністю, повторюваністю. При цьому всебічні історичні перетворення в суспільстві викликають зміни в сутності і соціальному призначенні держави, а це потребує модифікації її функцій [2, 133-135].

Кожна держава визначає власні пріоритети, що ґрунтуються на усвідомленні та врахуванні дії цілого комплексу чинників, зокрема: історичних передумов, особливостей менталітету, джерела влади тощо. Економічна та фінансова ситуація в Україні обумовила вжиття необхідних заходів запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання України, збільшення надходжень до бюджету, реалізації заходів щодо економного та раціонального використання державних коштів,